

2024/2829(RSP)

21.10.2024

PŘEDBĚŽNÝ NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 136 odst. 2 jednacího řádu

o sociálních aspektech restrukturalizačních procesů a aspektech zaměstnanosti:
potřeba chránit pracovní místa a práva zaměstnanců
(2024/2829(RSP))

Estelle Ceulemans

za Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

o sociálních aspektech restrukturalizačních procesů a aspektech zaměstnanosti: potřeba chránit pracovní místa a práva zaměstnanců (2024/2829(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 151 a 153 této smlouvy,
 - s ohledem na evropský pilíř sociálních práv,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 5. října 2016 o potřebě evropské politiky reindustrializace s ohledem na nedávné případy společností Caterpillar a Alstom¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2013 obsahující doporučení Komise o informovanosti a konzultování pracovníků, předvídání a zvládnutí restrukturalizace²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 16. prosince 2021 o demokracii na pracovišti: evropský rámec pro práva zaměstnanců na účast a revize směrnice o evropské radě zaměstnanců³,
 - s ohledem na čl. 136 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro zaměstnanost a sociální věci,
- A. vzhledem k tomu, že kolektivní vyjednávání a silné zapojení odborů má zásadní význam pro zajištění toho, aby byly během jednání o restrukturalizaci zohledněny názory zaměstnanců; vzhledem k tomu, že zapojení zaměstnanců prostřednictvím informování, konzultací a účasti na rozhodovacích procesech společností je nyní důležitější než kdy dříve pro spravedlivou transformaci podniků a ochranu pracovních míst a kolektivních zájmů; vzhledem k tomu, že spravedlivá transformace spočívá v podpoře sociální spravedlnosti, zajištění férového rozdělení zátěže a zároveň v boji proti změně klimatu;
- B. vzhledem k tomu, že pouze 40 % evropských odborových organizací uvádí, že má dostatečné zdroje k tomu, aby mohlo účinně zastupovat zaměstnance při restrukturalizačních procesech⁴; vzhledem k tomu, že pokud se zapojí zástupci odborů vyškolení v jednáních o restrukturalizaci, je úspěšnost při zachování pracovních míst o 50 % vyšší⁵;
- C. vzhledem k tomu, že hlavním cílem restrukturalizačních procesů by mělo být zachování

¹ Úř. věst. L 215, 19.6.2018, s. 21.

² Úř. věst. L 440, 30.12.2015, s. 23.

³ Úř. věst. L 251, 30.6.2022, s. 104.

⁴ Evropský odborový institut pro výzkum, 2021.

⁵ Mezinárodní organizace práce, 2022).

pracovních míst;

- D. vzhledem k tomu, že podniky často upřednostňují krátkodobý zisk před hospodářskou udržitelností a dlouhodobou stabilní zaměstnaností, a tím spíše by měly při plánování restrukturalizace jednat společensky odpovědně;
- E. vzhledem k tomu, že automobilový průmysl je zásadním pilířem evropského hospodářství;
- F. vzhledem k tomu, že přechod od spalovacích motorů k elektrickému pohonu je nezbytný, ale musí být dosažen způsobem, který zabrání úbytku pracovních míst v tradiční automobilové výrobě;
1. zdůrazňuje, že jistota zaměstnání, spravedlivé mzdy a důstojné pracovní podmínky jsou základními právy, která musí být dodržována ve všech restrukturalizačních procesech, aby byli pracovníci chráněni před podnikovými strategiemi zaměřenými na zisk; zdůrazňuje, že je naléhavě zapotřebí ambiciózní evropské průmyslové politiky s významnými investicemi, která podpoří společné zboží a inovace a zajistí kvalitní pracovní místa spolu se sociálním pokrokem; zdůrazňuje, že tato politika by měla být založena na robustních veřejných službách, sociální ochraně, bydlení, dopravě a péči o děti; podporuje odolnou evropskou průmyslovou politiku založenou na robustních a dobře financovaných veřejných službách a veřejné správě, která bude zahrnovat nejen zpracovatelský průmysl, ale všechna odvětví a všechny druhy transformace;
 2. opakuje svou výzvu, aby byl na úrovni EU vytvořen stálý investiční nástroj pro zajištění nezbytných zdrojů pro rozvoj průmyslové politiky ve všech odvětvích a aby byly zavedeny politiky, které pomůžou dosáhnout sociálních a ekologických cílů, přičemž by tyto nástroje měly stavět na pozitivních zkušenostech s nástrojem NextGenerationEU a na zmírnění rizik nezaměstnanosti v rámci nástroje pro mimořádné situace (SURE);
 3. zdůrazňuje, že realizace evropské průmyslové politiky kvalitních pracovních míst vyžaduje plné zapojení sociálních partnerů, přičemž tato politika musí být prováděna prostřednictvím sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání; vyzývá Komisi, aby zavedla celkový cíl zvýšení kvality práce na úrovni EU;
 4. vyzývá EU, aby přijala takové obchodní politiky, které ochrání evropská pracovní místa a zároveň podpoří férový a etický obchod; vyzývá k uplatňování vyrovnávacích cel na dovoz ze zemí, v nichž nekalé pracovní praktiky, nedostatečné normy v oblasti životního prostředí nebo silné státní dotace narušují hospodářskou soutěž; zdůrazňuje, že budoucí obchodní dohody musí obsahovat odolné pracovní doložky, aby bylo zajištěno, že celosvětový obchod bude pro zaměstnance znamenat přínos, a nikoli oslabení jejich práv;
 5. naléhavě vyzývá Komisi, aby v zájmu zavedení preferenčního zacházení se společnostmi, které dodržují smlouvy o kolektivním vyjednávání, přezkoumala evropskou směrnici o zadávání veřejných zakázek⁶; vyzývá Komisi, aby posílila sociální doložku a vyloučila z nabídkových řízení společnosti, které se podílejí na

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 65), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>.

trestné činnosti nebo potírání odborů nebo které se odmítají účastnit kolektivního vyjednávání; zdůrazňuje nutnost zajištění toho, aby byly veřejné prostředky využívány k investicím do subjektů zapojených do spravedlivé transformace s cílem podpořit kolektivní smlouvy a rozšířit síť odborových svazů; dále se domnívá, že veškerá finanční podpora podniků ze strany EU by měla být podmíněna dodržováním platných pracovních podmínek a/nebo povinností zaměstnavatelů vyplývajících z příslušných kolektivních smluv; domnívá se, že tato podpora by měla být rovněž podmíněna jejich závazkem investovat do evropského průmyslu a zachovat pracovní místa v EU;

6. opakuje svou výzvu, aby financování ze strany EU, včetně státní podpory, bylo podmíněno cíli veřejné politiky, zejména ve strategických odvětvích, a sociálními požadavky s cílem nabízet vysoce kvalitní pracovní místa, podporovat kolektivní vyjednávání, dodržovat pracovní práva a unijní normy a zajistit lepší pracovní podmínky;
7. podporuje investice do odvětví, jako je výroba baterií do elektrických vozidel, dobíjecí infrastruktura, energie z obnovitelných zdrojů a digitální technologie; trvá na tom, že tyto investice musí upřednostňovat práva zaměstnanců a rozvoj komunit;
8. vyzývá Komisi, aby sledovala trendy v restrukturalizaci a jejich dopad na zaměstnanost s využitím údajů z nástrojů, jako je Evropský monitor restrukturalizace, aby tak bylo možné sledovat počet vytvořených nebo zrušených pracovních míst a podniků, kterých se to týká;
9. zdůrazňuje, že restrukturalizační procesy mají zásadní význam pro dosažení cílů ekologické transformace a jsou nezbytným předpokladem pro vytvoření hospodářství s nulovými čistými emisemi, které zachová své sociální a environmentální standardy; upozorňuje, že restrukturalizační procesy nesmí být nikdy na úkor práv pracovníků; vyzývá Komisi, aby přijala opatření na posílení a podporu kolektivního vyjednávání, zajistila rozšíření jeho dosahu na nejméně 80 % ve všech členských státech a zaručila, že se právo na kolektivní vyjednávání bude plně dodržovat;
10. zdůrazňuje, že restrukturalizační procesy by měly začít co nejdříve, aby se zabránilo platební neschopnosti a zmírnil se úbytek pracovních míst; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly firmy, které úzce spolupracují s odbory a zástupci zaměstnanců na tom, aby se včas identifikovaly varovné signály a vypracovaly se komplexní plány pro řešení potřeb v oblasti zaměstnanosti;
11. upozorňuje na to, že restrukturalizace nesmí být využívána jako záminka k porušování práv zaměstnanců a odborů⁷; vyjadřuje politování nad porušováním základního práva na kolektivní vyjednávání, práva být informován a práva na konzultaci před přijetím rozhodnutí; vyzývá Komisi, aby zavedla záruky, které zabrání zneužívání restrukturalizace jako prostředku k vykořisťování pracovníků nebo vyhýbání se povinnostem, zejména v případech taktické platební neschopnosti;

⁷ Studie – „Study on monitoring the application of the EU Quality Framework for anticipation of change and restructuring“, Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, Úřad pro publikace Evropské unie, 2018, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1c22896d-4e10-11ea-aece-01aa75ed71a1/language-en>.

12. vyzývá Komisi, aby v duchu předjímání a řízení změn předložila návrh směrnice o spravedlivé transformaci ve světě práce, a to na základě zásad zapojení odborů a kolektivního vyjednávání; naléhavě vyzývá Komisi, aby všem zajistila právo na odbornou přípravu pracovníka během pracovní doby, aniž by vznikaly náklady na jeho straně; je přesvědčen, že tento návrh by měl zahrnovat právo na přechod mezi zaměstnáními a právo na kvalitní zvyšování kvalifikace nebo rekvalifikaci, odbornou přípravu zaměstnanců a podporu profesního rozvoje; poukazuje na to, že pokud se změny na pracovišti jeví jako nezbytné, mělo by být prioritou vždy zvyšování kvalifikace zaměstnanců, aby tak zůstali ve stejné společnosti; konstatuje, že je-li nutný přechod mezi zaměstnáními, je nezbytné udržet pracovníky ve stejném odvětví a regionu a zároveň jim poskytnout dostatek času na rekvalifikaci, aniž by při tom utrpěli osobní finanční ztráty; zdůrazňuje, že zásada sociálně spravedlivé transformace se bude vztahovat na restrukturalizaci, zejména při transformaci průmyslových odvětví ve strategických sektorech, jako je automobilový průmysl a energetika, a bude klást na první místo pracovníky;
13. domnívá se, že má-li se zabránit úbytku pracovních míst a neexistuje-li plán pro dané odvětví sjednaný se sociálními partnery, mělo by být možné vyhlásit moratorium na uzavírání provozu a nucené propouštění; vyzývá Komisi a členské státy, aby se urychleně dohodly na moratoriu na nucené propouštění a na zavedení dočasného podpůrného programu na ochranu zaměstnanosti během transformace, aby se tak vytvořil prostor pro dohodu o čistém průmyslu a zabránilo se úbytku strategické průmyslové kapacity; požaduje silnější ochranu před neoprávněným propouštěním a žádá, aby pracovníkům postiženým restrukturalizací byla zaručena odpovídající náhrada, možnosti rekvalifikace a podpora při nacházení nových pracovních míst; opětovně potvrzuje, že důstojnost pracovníků musí mít vždy přednost před zisky podniků;
14. vyzývá Komisi, aby vypracovala komplexní plán – podobný americkému zákonu o snížení inflace –, který bude zaměřený na podporu investic do zelených technologií, obnovitelné energie a udržitelných průmyslových odvětví, a to s cílem urychlit přechod EU na klimaticky neutrální ekonomiku a zároveň posílit evropský sociální model a sociální spravedlnost;
15. vyzývá k vypracování komplexní směrnice, která by řešila výzvy a složitost související se subdodávkami v Evropě, za účelem zajištění spravedlivých pracovních podmínek, odpovídajících práv a ochrany najatých pracovníků; žádá, aby směrnice obsahovala ustanovení o právech na kolektivní vyjednávání s cílem umožnit najatým pracovníkům účinně si vyjednat své pracovní podmínky;
16. vyzývá k ekologickému kolektivnímu vyjednávání, které by mělo nabýt podoby sjednatelných doložek mezi sociálními partnery v rámci kolektivních smluv s přímým i nepřímým vlivem na životní prostředí; zdůrazňuje, že ekologické kolektivní smlouvy mohou zahrnovat vliv činností podniků na životní prostředí, ochranu pracovníků před dopadem změny klimatu a působení ekologické transformace na zaměstnanost a organizaci práce; konstatuje, že lze určit dvě hlavní formy ekologických kolektivních smluv; trvá na začlenění zelených doložek a dohod v zájmu usměrnění ekologické restrukturalizace;

17. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.